

Jerzy Różyński, Olaf Kowalski

Studia Doktoranckie – Wydział Nauk Ekonomicznych

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego

Obciążenia finansowe na przykładzie wybranych banków spółdzielczych

Wstęp

Analizując stan bankowości spółdzielczej w Polsce, należy w pierwszej kolejności skupić się na przedstawieniu kondycji ekonomicznej i finansowej tego sektora bankowości. Pod koniec 2010 r. na terytorium naszego kraju funkcjonowało 576 banków spółdzielczych oraz ich 4395 placówek (co stanowiło 31,2% ogółu placówek bankowych w Polsce). Zatrudnienie w bankach spółdzielczych znalazło 32 129 osób, tj. ponad 18% ogółu pracowników sektora bankowego.

Na koniec 2010 r. wartość aktywów bilansowych banków spółdzielczych osiągnęła poziom 70,5 mld zł, co stanowiło 6,1% aktywów całego sektora bankowego. Wartość nominalna należności tych banków od podmiotów niefinansowych oraz sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniosła 43,1 mld zł. Wynika z tego, iż banki spółdzielcze udzieliły w minionym roku kredytów na poziomie wynoszącym 5,7% w stosunku do całego sektora.

Rok 2010 był dla banków spółdzielczych rokiem udanym pod względem zgromadzonych depozytów od sektora niefinansowego i sektora instytucji rządowych i samorządowych, które wyniosły 59,9 mld zł (tab. 1). Stanowiło to 8,9% środków finansowych ulokowanych w całym sektorze bankowym. Porównując przedstawione powyżej dane, należy uznać, iż w minionym roku banki spółdzielcze osiągnęły nadwyżkę depozytów nad kredytami w wysokości 16,8 mld zł, podczas gdy cały system bankowy odnotował w tym zakresie znaczny deficyt wynoszący 88,6 mld zł. Wyraźnie więc widać możliwości rozwojowe spółdzielczego sektora bankowego.

Fundusze własne banków spółdzielczych, według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r., osiągnęły poziom 7,0 mld zł, co stanowiło 6,9% bazy kapitałowej systemu bankowego. Wynik finansowy netto osiągnięty przez banki spółdzielcze wynosił 0,8 mld zł (6,4% wyniku całego sektora).

Dokonując analizy stanu polskiej bankowości spółdzielczej na koniec 2010 r., należy również uwzględnić wskaźniki rentowności aktywów (ROA) oraz ren-

Tabela 1

Stan polskiej bankowości spółdzielczej na dzień 31 grudnia 2010 r.

Liczba banków spółdzielczych	576
Liczba placówek należących do spółdzielczego sektora bankowego	4 395 (31,2% ogółu placówek bankowych w Polsce)
Liczba osób zatrudnionych w bankach spółdzielczych	32 129 (18% ogółu pracowników całego sektora bankowego)
Wartość aktywów bilansowych	70,5 mld zł (6,1% aktywów całego sektora bankowego)
Wartość nominalna należności od podmiotów sektora niefinansowego i sektora instytucji rządowych i samorządowych	43,1 mld zł (5,7% należności całego sektora bankowego)
Wartość depozytów sektora niefinansowego i sektora instytucji rządowych i samorządowych	59,9 mld zł (8,9% depozytów całego sektora bankowego)
Wartość nadwyżki depozytów nad kredytami	16,8 mld zł
Fundusze własne banków spółdzielczych	7,0 mld zł (6,9% funduszy własnych całego systemu bankowego)
Wynik finansowy netto	0,8 mld zł (6,4% wyniku całego sektora bankowego)
Wskaźnik ROA netto	1,14% (1,05% w całym sektorze bankowym)
Wskaźnik ROE netto	12,06% (12,46% w całym sektorze bankowym)
Wskaźnik C/I	69,15% (52,44% w całym sektorze bankowym)
Współczynnik wypłacalności	13,57% (13,81% w całym sektorze bankowym)

Źródło: Opracowanie własne.

towności kapitału własnego (ROE). Pierwszy z wymienionych wskaźników obliczany jest na podstawie stosunku zysku netto danego podmiotu do wartości jego aktywów, a im wyższy jest wskaźnik ROA, tym na ogół lepsza jest kondycja finansowa danego podmiotu. Na podstawie wskaźnika ROA możemy uzyskać informacje dotyczące zdolności danego banku spółdzielczego do wypracowywania zysków oraz efektywności gospodarowania jego majątkiem. W minionym roku wskaźnik ROA netto osiągnięty przez banki spółdzielcze funkcjonujące na terytorium naszego kraju wyniósł 1,14% (w całym sektorze bankowym – 1,05%). Drugi z wymienionych wskaźników (ROE), obliczany na podstawie stosunku zysku netto danego podmiotu do wartości jego kapitału własnego, pozwala określić wielkość zysku wygospodarowanego przez dany podmiot z wniesionych ka-

pitałów własnych. Także i w tym przypadku im wyższa wartość tego wskaźnika, tym korzystniejsza jest sytuacja danego podmiotu. Na koniec 2010 r. wskaźnik ROE netto osiągnięty przez polskie banki spółdzielcze wyniósł 12,06% (w całym sektorze bankowym – 12,46%).

Należy w tym miejscu przyrzeć się również kolejnemu wskaźnikowi efektywności funkcjonowania polskich banków spółdzielczych tj. wskaźnikowi kosztów do dochodów (C/I). W minionym roku wskaźnik ten osiągnął poziom 69,15% (w całym sektorze bankowym wyniósł 52,44%).

Warto również zwrócić uwagę na osiągnięty na koniec 2010 r. przez banki spółdzielcze współczynnik wypłacalności, dzięki któremu możemy określić na ile istniejące zasoby kapitałowe banku są w stanie zaabsorbować ryzyko ponoszone przez ten bank. Na dzień 31 grudnia 2010 r. współczynnik ten w sektorze bankowości spółdzielczej wynosił 13,57% (w całym sektorze bankowym – 13,81%).

Banki spółdzielcze na tle sektora bankowego wykazują wyższą dynamikę w podstawowych wielkościach finansowych w 2010 roku (tab. 2). Pokazuje to potencjał dynamicznie rozwijającego się sektora spółdzielczego. Jedynie koszty działania oraz wynik finansowy netto są poniżej średniej. Podstawową przyczyną jest dużo większe zatrudnienie oraz większa liczba placówek.

Celem artykułu jest zaprezentowanie wielkości poszczególnych obciążeń finansalnych banków spółdzielczych reprezentujących duże i średnie banki.

Tabela 2

Dynamika podstawowych wielkości finansowych w 2010 r. (w %)

Wyszczególnienie	Banki spółdzielcze	Sektor bankowy
Aktywa bilansowe	114,2	109,5
Należności od podmiotów sektora niefinansowego oraz sektora instytucji rządowych i samorządowych (wartość nominalna)	110,6	110,5
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego oraz sektora instytucji rządowych i samorządowych	115,2	108,8
Fundusze własne	114,6	111,6
Wynik finansowy netto	108,9	140,9
Koszty działania	105,7	102,9
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów	166,9	89,8

Źródło: Opracowanie własne.

Obciążenia finansowe banków spółdzielczych

Banki spółdzielcze – podobnie jak inne podmioty prowadzące działalność gospodarczą na terytorium naszego kraju – podlegają obciążeniom fiskalnym nałożonym na nie na podstawie obecnie obowiązujących przepisów prawa.

W celu kompleksowej analizy zagadnienia zasadne jest spojrzenie na wskazaną tematykę w szerszym zakresie. Dlatego też w artykule podniesiono zarówno kwestie ogólne, dotyczące analizy sytuacji ekonomicznej banków spółdzielczych na tle całego sektora bankowego, jak również zagadnienia z zakresu obciążeń finansowych banków spółdzielczych, w obrębie których znajdują się obciążenia podatkowe.

Z uwagi na to, iż zaprezentowanie wszystkich zagadnień z zakresu obciążeń finansowych banków spółdzielczych uczyniłoby poniższe opracowanie nadmiernie rozbudowanym, autorzy skupili się na wybranych przykładach, które wydają się kluczowe.

Obciążenia finansowe spoczywające na bankach spółdzielczych można podzielić na dwie zasadnicze grupy, tj. obciążenia fiskalne oraz inne obciążenia finansowe.

Do grupy podstawowych obciążeń fiskalnych banków spółdzielczych zaliczamy koszty z tytułu podatków:

1. dochodowego od osób prawnych¹;
2. od towarów i usług²;
3. od nieruchomości³ (tab. 3).

Pierwszy z wymienionych podatków jest rodzajem świadczenia fiskalnego bezpośredniego obciążającego dochody uzyskiwane przez osoby prawne. Przedmiotem opodatkowania jest w tym przypadku dochód bez względu na rodzaj źródeł przychodów z jakich został on osiągnięty⁴. Dochodem jest nadwyżka sumy przychodów nad kosztami ich uzyskania, osiągnięta w danym roku podatkowym.

Należy zauważyć, iż postanowienia ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych nie zawierają definicji pojęcia „przychody”. Przepisy wskazują jedynie na określone kategorie zdarzeń prawnych, które zostały uznane przez ustawodawcę za przychody w rozumieniu ustawy. Przychodem jest więc każde

¹Zgodnie z ustawą z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654).

²Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2004 r. Nr 54, poz. 535).

³Zgodnie z ustawą z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 1991 r. Nr 9, poz. 31).

⁴Art. 7 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

Tabela 3
Obciążenia fiskalne banków (tys. zł)

Rodzaj obciążenia fiskalnego	Suma bilansowa banku	Nazwa banku	Lata			Wynik finansowy netto w 2010 r. (tys.)
			2008	2009	2010	
Podatek dochodowy	515 632	Bank 1	1 519	1 930	1437	4 532
	1 749 545	Bank 2	4 206	3 108	3 760	11 708
	594 532	Bank 3	2 376	304	1 236	6 472
Podatek od towarów i usług	515 632	Bank 1	796	819	842	4 532
	1 749 545	Bank 2	–	–	–	11 708
	594 532	Bank 3	773	852	830	6 472
Podatek od nieruchomości	515 632	Bank 1	77	51	63	4 532
	1 749 545	Bank 2	140	144	167	11 708
	594 532	Bank 3	199	179	179	6 472

Źródło: Obliczenia własne, sprawozdania finansowe banków.

przysporzenie majątkowe, niezależnie od źródeł jego powstania, z wyjątkiem wyłączonych wyraźnie przez ustawodawcę. Do kategorii przychodów podatkowych zaliczane są więc nie tylko pieniądze, ale także inne wartości (np. różnice kursowe, wartość otrzymywanych nieodpłatnie świadczeń, wartość przychodów w naturze, wartość umorzonych zobowiązań)⁵. Koszty uzyskania przychodów to koszty poniesione przez podmiot podlegający obowiązkowi podatkowemu w celu osiągnięcia przychodów lub zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów⁶. W tej kategorii będą więc mieściły się ogólne wydatki związane z funkcjonowaniem danego podmiotu. Zgodnie z postanowieniami ustawy o podatku dochodowym osób prawnych, podstawę opodatkowania stanowi dochód osiągnięty w roku podatkowym, za który dokonywane jest rozliczenie⁷. W zakresie funkcjonowania banków spółdzielczych istotne znaczenia ma to, że podmioty te są uprawnione do odliczenia 20% kwoty kredytów (pożyczek) umorzonych w związku z realizacją programu restrukturyzacji na podstawie odrębnych ustaw, zakwalifikowanych do straconych kredytów (pożyczek) i zaliczonych do kosztów uzyskania przychodów⁸.

Jak wiadomo, zgodnie z analizowaną ustawą, podatek dochodowy od osób prawnych wynosi 19% podstawy opodatkowania⁹.

⁵Szczegółowy wykaz przychodów podatkowych uregulowany został w art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

⁶Art. 15 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Przepis zawiera również szczegółowy wykaz kosztów uzyskania przychodów.

⁷Art. 18 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

⁸Art. 18 ust. 1 pkt 6 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

⁹Art. 19 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

Banki spółdzielcze obciążone są również podatkiem od towarów i usług¹⁰. Opodatkowaniu tym podatkiem podlegają takie działania, jak: odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju, eksport i import towarów, wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów za wynagrodzeniem na terytorium kraju oraz wewnątrzwspólnotowa dostawa towarów. Zasadniczo podstawą opodatkowania w podatku od towarów i usług jest obrót, tj. kwota należna z tytułu sprzedaży stanowiąca całość świadczenia należnego od zbywcy pomniejszona o podatek VAT.

Zgodnie z postanowieniami ustawy, stawka podstawowa podatku od towarów i usług od 1 stycznia 2011 r. do 31 grudnia 2013 r. wynosi 23%. Banki spółdzielcze uiszczają podatek od towarów i usług w zakresie takich przykładowych czynności, jak: wynajem lokali i domków letniskowych należących do banków, czynności pośrednictwa sprzedaży ubezpieczeń czy też czynności związanych ze sprzedażą wierzytelności.

Banki zobowiązane są również do ponoszenia kosztów z tytułu podatku od nieruchomości, który zaliczany jest do obciążeń fiskalnych o charakterze lokalnym¹¹. Opodatkowaniu tego typu daniną publiczną podlegają określone nieruchomości (grunty, budynki lub ich części)¹². Zgodnie z przepisami ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, podstawa opodatkowania zależy od rodzaju nieruchomości podlegającej obowiązkowi podatkowemu. W przypadku gruntów podstawą opodatkowania stanowi powierzchnia tego gruntu, a w przypadku budynków lub ich części – powierzchnia użytkowa¹³.

Niezależnie od obciążeń fiskalnych ciężących na bankach spółdzielczych, na tych podmiotach spoczywają również inne zobowiązania wynikające z przepisów prawa. W pierwszej kolejności należy wymienić koszty ponoszone przez banki z tytułu opłaty części składek na ubezpieczenia społeczne pracowników finansowanych przez bank jako pracodawcę, tj. średnio 17,48% kwoty brutto od pojedynczego wynagrodzenia (rys. 1).

Kolejna obowiązkowa opłata występuje na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego¹⁴. Stawka procentowa obowiązkowej opłaty w 2011 r. na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego przez podmioty objęte obowią-

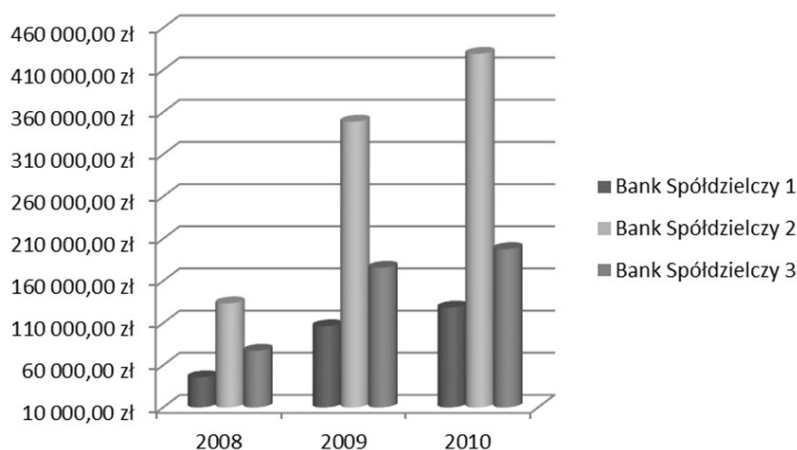
¹⁰Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2004 r. Nr 54, poz. 535).

¹¹Zgodnie z ustawą z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 1991 r. Nr 9, poz. 31).

¹²Art. 2 ust. 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

¹³Szczegółowe zasady dotyczące określania podstawy opodatkowania zawiera art. 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

¹⁴Zgodnie z Uchwałą nr 32/2010 Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z dnia 17 listopada 2010 r.

Rysunek 1

Wartość obciążenia z tytułu opłaty części składek na ubezpieczenia społeczne pracowników finansowanych przez bank jako pracodawcę

Źródło: Obliczenia własne, sprawozdania finansowe banków.

kowym systemem gwarantowania została określona w wysokości 0,099% 12,5-krotności sumy wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe.

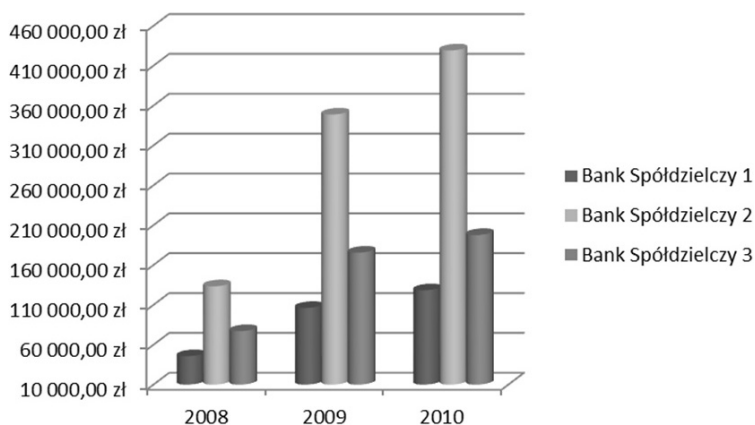
Kryzys finansowy był jednym z czynników wzrostu wpłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. W jego wyniku zostały zwiększone gwarancje na depozyty wpłacane na rzecz BFG (rys. 2).

Banki spółdzielcze zobowiązane są także do uiszczania opłat na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami¹⁵. Zgodnie z Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami, wysokość należnych wpłat na pokrycie kosztów nadzoru bankowego za dany rok oblicza się jako iloczyn procentowego udziału danego banku w sumie aktywów bilansowych wszystkich banków w danym roku oraz poniesionych ogółem kosztów nadzoru bankowego w danym roku, nie więcej jednak niż iloczyn procentowego udziału danego banku w sumie aktywów bilansowych banków w danym roku oraz kwoty stanowiącej 0,021% sumy aktywów bilansowych wszystkich banków w danym roku kalendarzowym¹⁶.

Co kwartał bank ustala zaliczkę na poczet pokrycia kosztów nadzoru w wysokości 0,00525% sumy aktywów bilansowych w ostatnim miesiącu kwartału

¹⁵Zgodnie z Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami (Dz.U. z 2007 r. Nr 249, poz. 1855).

¹⁶Paragraf 2 i 3 Rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami.

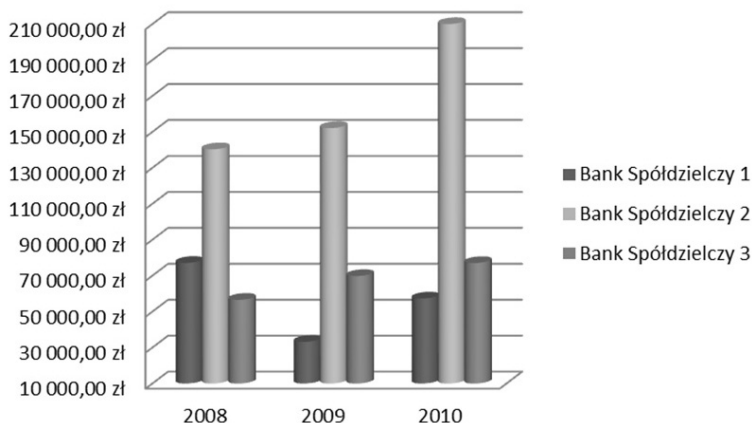
Rysunek 2

Wartość wpłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego

Źródło: Obliczenia własne, sprawozdania finansowe banków.

poprzedzającego kwartał, za który jest uiszczana zaliczka. Jest ona następnie wpłacana przelewem na rachunek bankowy urzędu obsługującego organ nadzoru, a bank zobowiązany jest do poinformowania organu nadzoru o podstawie jej naliczenia, okresie, jakiego dotyczy oraz jej wysokości (rys. 3).

Dodatkowo należy również zwrócić uwagę na koszty ponoszone przez banki spółdzielcze z tytułu opłaty na rzecz Krajowej Rady Spółdzielczej. Zgodnie z postanowieniami Uchwały III Kongresu Spółdzielczości z dnia 20 listopada 2004 r. w sprawie zasad finansowania działalności Krajowej Rady Spółdzielczej przez organizacje spółdzielcze, składki organizacji spółdzielczych (spółdzielni

Rysunek 3

Wartość wpłat na rzecz Komisji Nadzoru Finansowego

Źródło: Obliczenia własne, sprawozdania finansowe banków.

i związków spółdzielczych) obliczane są w stosunku do kwoty osiągniętego przychodu w poprzednim roku kalendarzowym, zgodnie z zawartą w Uchwale tabelą (tab. 4). Wysokość składki określona w tabeli może być podwyższona decyzją Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej, jednak nie może przekroczyć składki ustalonej przez Ministra Finansów, stanowiącej w organizacjach spółdzielczych koszt uzyskania przychodu.

Tabela 4
Zasady finansowania działalności KRS

Kwota rocznego przychodu	Wysokość składki	
	miesięczna	roczna
do 1 500 000 zł	20 zł	240 zł
ponad 1 500 000 zł	20 zł + 1 zł od każdego pełnych 100 000 zł ponad 1 500 000 zł, jednak nie więcej niż 30 zł	240 zł + 12 zł od każdego pełnych 100 000 zł ponad 1 500 000 zł, jednak nie więcej niż 360 zł

Źródło: Uchwała III Kongresu Spółdzielczości z dnia 20 listopada 2004 r. w sprawie zasad finansowania działalności Krajowej Rady Spółdzielczej.

Ponadto banki spółdzielcze, które przynależą do danego związku rewizyjnego zobowiązane są również uiszczać opłaty na jego rzecz¹⁷. Górną granicę składek płaconych przez organizacje spółdzielcze, zaliczanych do kosztów uzyskania przychodów w przypadku składek na rzecz związków rewizyjnych nieprowadzących działalności gospodarczej innej niż działalność wymieniona w art. 240 § 3 pkt 1–5 ustawy z dnia 18 września 1982 r. Prawo spółdzielcze, określa się w wysokości obliczonej w stosunku do kwoty osiągniętego przychodu w poprzednim roku podatkowym, zgodnie z tabelą 5¹⁸.

Tabela 5
Zasady przeznaczania składek do związków rewizyjnych

Kwota rocznego przychodu		Górna wysokość składki rocznej
ponad	do	
	1 000 000 zł	0,4%
1 000 000 zł	3 000 000 zł	4 000 zł + 0,3% nadwyżki ponad 1 000 000 zł
3 000 000 zł		10 000 zł + 0,1% nadwyżki ponad 3 000 000 zł, jednak nie więcej niż 30 000 zł

Źródło: Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie określenia górnej granicy składek organizacji spółdzielczych na rzecz związków rewizyjnych i Krajowej Rady Spółdzielczej.

¹⁷Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 marca 1999 r. w sprawie określenia górnej granicy składek organizacji spółdzielczych na rzecz związków rewizyjnych i Krajowej Rady Spółdzielczej (Dz.U. Nr 30, poz. 290).

¹⁸Paragraf 1 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie określenia górnej granicy składek organizacji spółdzielczych na rzecz związków rewizyjnych i Krajowej Rady Spółdzielczej.

Kolejny rodzaj obciążeń finansowych spoczywających na bankach spółdzielczych to koszty ponoszone przez te podmioty z tytułu opłat za ogłoszenie sprawozdania finansowego w organie właściwym do ich publikacji, tj. Monitorze Spółdzielczym B (tab. 6). Zgodnie z przepisami ustawy, badaniu i ogłaszaniu podlegają roczne sprawozdania finansowe kontynuujących działalność banków.

Tabela 6

Inne obciążenia finansowe banków

Rodzaj obciążenia	Nazwa banku	2008	2009	2010
Związek rewizyjny	Bank Spółdzielczy 1	15 000,00 zł	15 000,00 zł	15 000,00 zł
Monitor Spółdzielczy	Bank Spółdzielczy 2	3 900,00 zł	3 900,00 zł	3 900,00 zł
Krajowa Rada Spółdzielcza	Bank Spółdzielczy 3	360,00 zł	360,00 zł	360,00 zł

Źródło: Sprawozdania finansowe banków.

Planowanie podatkowe odbywa się w granicach obowiązujących przepisów prawa i następuje przed dokonaniem poszczególnych transakcji.

Banki spółdzielcze planują swoją politykę podatkową w następujący sposób:

- 19-procentowy podatek dochodowy od zysku netto powiększany jest o dodatkowy podatek od kosztów, które nie są kwalifikowane jako koszty uzyskania przychodów i powiększają podstawę opodatkowania. W kosztach tych główną pozycję stanowią koszty rezerw celowych/saldo/na należności /kredyty/ zagrożone, które poza szczególnymi sytuacjami nie są kosztami uzyskania przychodów. W praktyce sprowadza się to do ustalenia faktycznej stopy opodatkowania, odpowiednio wyższej od 19% w zależności od założonego wzrostu salda rezerw celowych, np. 21%, 22,5% itp. Podstawę opodatkowania można natomiast obniżyć tworząc tzw. rezerwy na ryzyko ogólne, których łączna wartość nie może przekroczyć 1,5% obliża kredytowego. Rezerwy te obniżają jednak zysk netto, który, jak wspomniano, jest źródłem powiększania funduszy własnych.
- Pozostałe obciążenia planowane są uwzględniając obowiązujące stawki i założone w planie wartości tych pozycji bilansowych, od których są one naliczane.

Wybrane banki są położone w trzech różnych województwach i osiągają ponadprzeciętne wyniki ekonomiczne, w związku z tym przeprowadzone badania mają charakter fragmentaryczny i nie uprawniają do wnioskowania dotyczącego wszystkich banków spółdzielczych w Polsce. Mogą jednak stanowić sygnały w omawianym zagadnieniu.

Wnioski

1. Obowiązujące przepisy dotyczące obciążeń podatkowych stanowią dla banku istotny ciężar podatkowy, wyznaczany nie tylko wydatkami podatkowymi, które obejmują płatności poszczególnych podatków, ale również wydatkami związanymi z ponoszeniem kosztów ewidencji i rozliczeń.
2. Obciążenia fiskalne stanowią dla banku dodatkowy obszar ryzyka związany z prowadzoną działalnością podatkową, przepisy są bowiem skomplikowane, niespójne i sprzeczne. Obowiązek podatkowy nie zawsze jest precyzyjnie określony, co w praktyce oznacza trudności z jego oszacowaniem oraz stanowi potencjalne źródło sporu z organami podatkowymi.
3. Według obowiązujących przepisów, obciążenia fiskalne banków spółdzielczych są takie same jak innych banków działających w Polsce, a nawet większe, co wynika ze spółdzielczego charakteru tych instytucji. Sektor spółdzielczy nie korzysta obecnie z żadnych preferencji w tym zakresie. Biorąc pod uwagę aktualną i przyszłą sytuację budżetu państwa, nie należy oczekiwać zmniejszenia tych obciążeń.
4. Ważnym zagadnieniem jest podwójne opodatkowanie dywidendy – procentowania udziałów dla członków banku.
5. Szybko rozwijające się banki spółdzielcze nie mają możliwości stosowania „optymalizacji podatkowej” a przyrost funduszy własnych determinuje w sposób bezpośredni zwiększanie skali działalności, gdzie podstawowym źródłem powiększania tych funduszy jest zysk netto.

Literatura

- KNF: Informacja o sytuacji krajowych banków komercyjnych, banków spółdzielczych i oddziałów instytucji kredytowych.
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 marca 1999 r. w sprawie określenia górnej granicy składek organizacji spółdzielczych na rzecz związków rewizyjnych i Krajowej Rady Spółdzielczej (Dz.U. Nr 30, poz. 290).
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 1994 r. Nr 121, poz. 591).
- Uchwała nr 32/2010 Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z dnia 17 listopada 2010 r.
- Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2007 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad bankami (Dz.U. z 2007 r. Nr 249, poz. 1855).
- Uchwała nr 12/2004 III Kongresu Spółdzielczości z dnia 20 listopada 2004 r. w sprawie zasad finansowania działalności Krajowej Rady Spółdzielczej przez organizacje spółdzielcze.
- Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 1991 r. Nr 9, poz. 31).
- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2004 r. Nr 54, poz. 535).
- Ustawa z dnia z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654).

Fiscal burden on example of chosen cooperative banks

Abstract

The following article is divided into three chapters. First issue raised in the study is the assessment of economic-financial condition of cooperative banks based on primary financial figures characteristic for entire banking sector. Collected data is a precious source of information about the position of cooperative banks in relation to entire banking sector.

The second chapter refers to fiscal burden imposed on entitles of cooperative banking. Authors focused here on basic tax responsibilities, which under currently applicable law are imposed on entire banking sector including cooperative banks.

Third chapter indicates other financial charges, which from authors point of view are critical for comprehensive representation of studied issues.